

การบริหารจัดการภัยแล้งปี ๒๕๕๕

สรุปสถานการณ์ภัยแล้งปี ๒๕๕๕

สรุปสถานการณ์ภัยแล้งในปีที่ผ่านมา

สถิติจังหวัดในประเทศไทย ที่ประสบภัยแล้งภัยแล้งในระหว่างปี ๒๕๓๕-๒๕๕๔ โดยเฉลี่ยมีค่าอยู่ระหว่าง ๕๑-๖๐ จังหวัด และในปี ๒๕๔๘ ได้เกิดภาวะภัยแล้งที่รุนแรงมาก โดยมีจังหวัดที่ประสบภัยแล้งถึง ๗๑ จังหวัด มีมูลค่าความเสียหายสูงถึง ๗.๕ พันล้านบาท ในปี ๒๕๕๒ จังหวัดประสบภัยแล้ง มี ๖๒ จังหวัด ในปี ๒๕๕๓ จังหวัดประสบภัยแล้ง มี ๖๔ จังหวัด และในปี ๒๕๕๔ จังหวัดประสบภัยแล้ง มี ๕๔ จังหวัด

สำหรับสถานการณ์ภัยแล้งสูงสุดในปี ๒๕๕๔ เกิดขึ้นในระหว่างวันที่ ๗-๙ พฤษภาคม ๒๕๕๔ โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ประกาศพื้นที่ประสบภัยแล้ง จำนวนทั้งสิ้น ๕๔ จังหวัด ๕๔๓ อำเภอ ๔,๒๒๐ ตำบล ๔๒,๔๔๓ หมู่บ้าน ราษฎรประสบภัย ๕,๑๔๐,๓๑๖ครัวเรือน ๑๗,๖๘๘,๓๐๔ คน ภาคเหนือมี ๑๗ จังหวัด แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน พะเยา น่าน ลำปาง แพร่ อุตรดิตถ์ สุโขทัย ตาก กำแพงเพชร พิษณุโลก พิจิตร อุทัยธานี เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมี ๒๐ จังหวัด อุรธานี เลย หนองคาย บึงกาฬ อุบลราชธานี มุกดาหาร หนองบัวลำภู ขอนแก่น มหาสารคาม สกลนคร ศรีสะเกษ สุรินทร์ ชัยภูมิ อำนาจเจริญ กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด นครราชสีมา นครพนม บัรีรัมย์ ยโสธร ภาคกลางมี ๕ จังหวัด สระบุรี สมุทรปราการ กาญจนบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ภาคตะวันออกมี ๘ จังหวัด สระแก้ว นครนายก ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ภาคใต้มี ๓ จังหวัด ตรัง สตูล ชุมพร

๑.สรุปสถานการณ์น้ำในช่วงภัยแล้งสูงสุดของปี ๒๕๕๔

- ปริมาณฝนสะสมของประเทศในช่วง ตั้งแต่ ๑ มกราคม ถึง ๘ พฤษภาคม ในปี ๒๕๕๔ อยู่ที่ ๔๑๐.๑๔ มม.มากกว่าปี ๒๕๕๓ อยู่ ๒๓๗.๑๓ มม. (ปี ๒๕๕๓ มี ๑๗๓.๐๑ มม.) และมากกว่าฝนสะสมเฉลี่ย ๓๐ ปี อยู่ ๑๘๐.๐๘ มม. (ฝนสะสมเฉลี่ย ๓๐ ปี มี ๒๓๐.๐๖ มม.)

สำหรับฝนสะสมของประเทศในปี๒๕๕๔ อยู่ที่ ๑,๙๒๘. มม. มากกว่าปี ๒๕๕๓ อยู่ ๒๘๙ มม. (ปี ๒๕๕๓ มี ๑,๖๓๙ มม.) และมากกว่าฝนสะสมเฉลี่ย ๓๐ ปี อยู่ ๓๔๗ มม. (ฝนสะสมเฉลี่ย ๓๐ ปี มี ๑,๕๘๑ มม.)

- ปริมาณน้ำท่า ระดับน้ำในแม่น้ำสายหลัก ปัจจุบันอยู่ในเกณฑ์น้อย บริเวณพื้นที่ต้นน้ำอยู่ในเกณฑ์น้อยวิกฤติ

- ปริมาณน้ำในเขื่อนเก็บน้ำขนาดใหญ่ ณ วันที่ ๘ พ.ค.๕๕ มีปริมาณน้ำ ๓๗,๑๗๔ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็น ๕๓ % ของปริมาณเก็บกัก ซึ่งน้อยกว่าปี ๒๕๕๓ อยู่ ๒ % (ปี ๒๕๕๓ มี ๓๕,๕๙๓ ล้านลูกบาศก์เมตร) โดยเขื่อนเก็บน้ำที่มีปริมาณน้ำเก็บกักต่ำกว่าร้อยละ ๓๐ มี ๔ เขื่อน ได้แก่ ๑.เขื่อนปรางค์บุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ (๑๒%) ๒.เขื่อนขุนด่านปราการชล จ.นครนายก (๒๓%) ๓.เขื่อนห้วยหลวง จ.อุดรธานี (๒๖%) ๔.แก่งกระจาน จ.เพชรบุรี (๒๘%) สำหรับเขื่อนเก็บน้ำที่มีปริมาณน้ำเก็บกักอยู่ในเกณฑ์พอใช้ โดยมีน้ำอยู่ระหว่างร้อยละ ๓๐ - ๕๐ % มี ๑๒ เขื่อน ได้แก่ ๑.เขื่อนทับเสลา จ.อุทัยธานี (๓๑%) ๒ เขื่อนน้ำอูน จ.สกลนคร (๓๑%) ๓.เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จ.ลพบุรี (๓๑%) ๔.เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน จ.พิษณุโลก (๓๒%) ๕.เขื่อนลำปาว จ.กาฬสินธุ์ (๓๓%) ๖.เขื่อนวชิราลงกรณ จ.กาญจนบุรี(๓๙%) ๗.เขื่อนแม่กวงอุดมธารา จ.เชียงใหม่ (๔๑%) ๘.เขื่อนอุบลรัตน์ จ.ขอนแก่น (๔๑%) ๙.เขื่อนคลองสียัด จ.ฉะเชิงเทรา (๔๓%) ๑๐.เขื่อนจุฬาภรณ์ จ.ชัยภูมิ (๔๕%) ๑๑.เขื่อนภูมิพล จ.ตาก (๔๖%) ๑๒.เขื่อนลำพระเพลิง จ.นครราชสีมา (๔๘%)

๒.สรุปสถานการณ์...

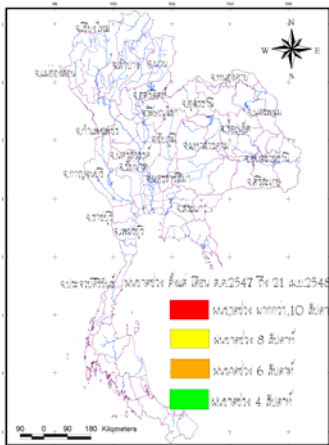
๒.สรุปสถานการณ์น้ำในปัจจุบัน

- สถานการณ์น้ำฝน

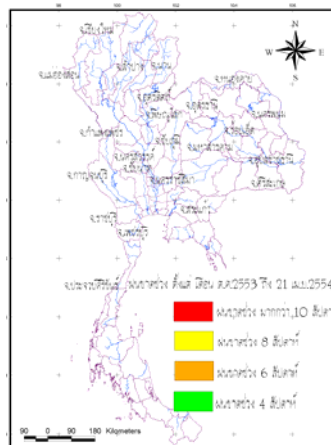
รายการ (ณ. 21 เม.ย.55)	หน่วย	เหนือ	กลาง	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ตะวันออก	ตะวันตก	ใต้	ทั้งประเทศ
ฝนสะสมในรอบสัปดาห์ (15-21 เม.ย.55)	มม.	5.07	2.51	25.91	2.99	2.46	61.51	22.61
ฝนสะสมปี 54	มม.	211.06	197.69	96.71	277.18	193.45	777.02	325.33
		-106.15	-89.66	+59.87	-91.05	-100.47	-201.36	-85.75
ฝนสะสมปี 55	มม.	104.91	108.03	156.58	186.09	92.98	575.68	239.58
ฝนสะสมเฉลี่ย 30 ปี	มม.	93.45	119.02	121.32	169.90	105.11	250.67	156.01
		+11.46	-10.99	+35.26	+16.19	-12.13	+325.01	+83.57

- ฝนทิ้งช่วง ข้อมูลพื้นที่ที่ฝนทิ้งช่วง ในรอบสัปดาห์ที่ผ่านมาไม่มีรายงานฝนตกคือ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน อุตรดิตถ์ พิษณุโลกพิจิตร อุทัยธานี บึงกาฬ สิงห์บุรี อ่างทอง สระบุรี นนทบุรี ปทุมธานี นครนายก ราชบุรี สุพรรณบุรี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาครชลบุรี ระยอง
- ฝนขาดช่วงมากกว่า ๑๐ อาทิตย์ ไม่มี
- ฝนขาดช่วง ๖ อาทิตย์ ไม่มี
- ฝนขาดช่วง ๔ อาทิตย์ ไม่มี

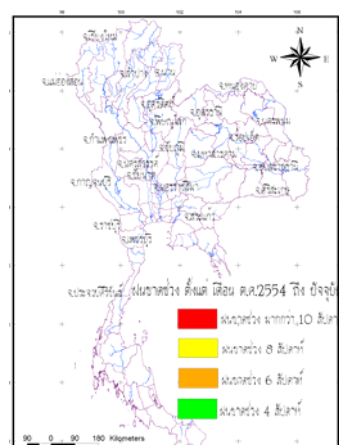
ตั้งแต่ ค.ศ.๔๗ ถึง ๒๑ เม.ย.๔๘

ตั้งแต่ ค.ศ.๕๓ ถึง ๒๑ เม.ย.๕๔

ตั้งแต่ ค.ศ.๕๔ ถึง ปัจจุบัน

- สถานการณ์น้ำในอ่างเก็บน้ำ

รายการ (ณ.22 เม.ย. 55)	หน่วย	เหนือ	กลาง	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ตะวันออก	ตะวันตก	ใต้	ทั้งประเทศ
น้ำในอ่างปี 54	ล้าน ลบ.ม %	11,531 47%	540 46%	3,500 42%	621 53%	16,123 61%	5,314 65%	37,629 54%
น้ำในอ่างปี 55	ล้าน ลบ.ม %	12,822 52%	418 35%	3,644 44%	482 41%	18,083 68%	5,362 66%	40,811 58%
		+5%	-11%	+2%	-12%	+7%	+1%	+4%
น้ำในอ่างปี 48	ล้าน ลบ.ม %	11,917 50%	318 27%	2,851 37%	139 17%	17,406 65%	4,680 57%	37,311 55%
		+2%	+8%	+7%	+24%	+3%	+9%	+3%

/-อ่างที่มีปริมาณ

- **อ่างที่มีปริมาณน้ำเก็บกักมากกว่า ๘๐% ของความจุ** มี ๑ อ่าง คือ ๑.บางกลาง (๘๒%)
- **อ่างที่มีปริมาณน้ำเก็บกักระหว่าง ๕๐% - ๘๐% ของความจุ** มี ๑๗ อ่าง คือ ๑.สิรินธร (๕๑%) ๒.ลำตะคอง (๕๒%) ๓.ภูมิพล (๕๒%) ๔.มูลบน (๕๒%) ๕.น้ำอูน (๕๓%) ๖.สิริกิติ์ (๕๔%) ๗.วชิราลงกรณ (๕๔%) ๘.แม่จันทา (๕๕%) ๙.หนองปลาไหล (๕๗%) ๑๐.กิวคอหมา (๕๘%) ๑๑.กระเสียว (๕๙%) ๑๒.กิวลม (๖๔ %) ๑๓.ลำนางรอง (๖๕%) ๑๔.บางพระ (๖๘%) ๑๕.รัชชประภา (๖๘%) ๑๖.ลำแพระ (๗๐%) ๑๗.ศรีนครินทร์ (๗๕%)
- **อ่างที่มีปริมาณต่ำกว่า ๕๐% ของความจุ** มี ๑๕ อ่างคือ ๑.ห้วยหลวง (๑๘%) ๒.ขุนด่านฯ (๑๘%) ๓.ปราณบุรี (๒๕%) ๔.ทับเสลา (๒๗%) ๕.แควน้อย (๒๘%) ๖.จุฬารามณ์ (๓๐%) ๗.ป่าสักฯ (๓๐%) ๘. คลองสีียด (๓๕%) ๙.ลำปาว (๓๖%) ๑๐.ลำพระเพลิง (๓๖%) ๑๑.แก่งกระจาน (๓๗%) ๑๒.อุบลรัตน์ (๓๙%) ๑๓.น้ำพุง (๔๒%) ๑๔.แม่กวาง (๔๖%) ๑๕.ประแสร์ (๔๘%)

๓.การคาดการณ์สถานการณ์ภัยแล้งปี ๒๕๕๕

- **กรมทรัพยากรน้ำ** ได้รวบรวมข้อมูลข้อมูลฝน น้ำท่าและน้ำเก็บกักในเขื่อนเก็บน้ำขนาดใหญ่ พบว่าช่วงที่จะเกิดภัยแล้งสูงสุดอยู่ในเดือนมีนาคม และได้คาดการณ์สถานการณ์ภัยแล้งปี ๒๕๕๕ ตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ดังนี้

พื้นที่ที่เสี่ยงภัยแล้งมาก จำนวน ๑ จังหวัด ภาคเหนือ ได้แก่ จ.อุทัยธานี

พื้นที่ที่เสี่ยงภัยแล้งปานกลาง จำนวน ๒๕ จังหวัด ภาคเหนือ ได้แก่ จ.เชียงใหม่ จ.ลำพูน จ.พะเยา จ.เชียงราย จ.แม่ฮ่องสอน จ.นครสวรรค์ จ.กำแพงเพชร จ.เพชรบูรณ์ **ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** ได้แก่ จ.นครราชสีมา จ.สุรินทร์ จ.ศรีสะเกษ จ.อุบลราชธานี จ.ยโสธร จ.ชัยภูมิ จ.อำนาจเจริญ จ.ขอนแก่น จ.เลย จ.หนองคาย จ.มหาสารคาม จ.นครพนม **ภาคกลาง** ได้แก่ จ.ราชบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ **ภาคตะวันออก** ได้แก่ จ.จันทบุรี จ.ปราจีนบุรี จ.สระแก้ว

ทั้งนี้สถานการณ์ภัยแล้งในปี ๒๕๕๕ เมื่อเปรียบเทียบกับปี๒๕๕๔ จะมีภาวะที่ไม่รุนแรง และมีพื้นที่เกิดภาวะภัยแล้งน้อยกว่า เนื่องจากสภาวะของข้อมูลที่เกิดขึ้นเป็นตัวแปรที่สำคัญ เช่น ปริมาณน้ำในเขื่อนในปี๒๕๕๔ มีมากกว่าปี๒๕๕๓ ภาวะฝนทั้งช่วงไม่รุนแรง ปริมาณฝนสะสมในปี ๒๕๕๔ มีปริมาณมากกว่าปี๒๕๕๓ และฝนสะสม ๓๐ปี

- **กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย** ปัจจุบันมีพื้นที่ได้ประกาศเป็นพื้นที่ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ภัยแล้ง) ตั้งแต่วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ - ปัจจุบัน จำนวน ๔๘ จังหวัด ๔๓๒ อำเภอ ๓,๔๗๑ ตำบล ๓๑,๙๘๑ หมู่บ้าน ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร ลำปาง ลำพูน สุโขทัย น่าน พะเยา พิษณุโลก แพร่ อุดรดิตถ์ เชียงราย เชียงใหม่ เพชรบูรณ์ อุทัยธานี พิจิตร นครสวรรค์ แม่ฮ่องสอน ตาก เลย หนองคาย หนองบัวลำภู ศรีสะเกษ ขอนแก่น อำนาจเจริญ มหาสารคาม บุรีรัมย์ อุดรธานี กาฬสินธุ์ อุบลราชธานี ยโสธร ชัยภูมิ นครราชสีมา นครพนม สุรินทร์ มุกดาหาร บึงกาฬ สกลนคร เพชรบุรี สุพรรณบุรี ประจวบคีรีขันธ์ กาญจนบุรี ราชบุรี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด ปราจีนบุรี นครนายกและจังหวัดภูเก็ต

๔.กรมทรัพยากรน้ำ ได้จัดเตรียม รถบรรทุกน้ำจำนวน ๑๙ คัน รถยนต์บรรทุก ๖ ล้อ ๑๙ คัน รถยนต์บรรทุก ๑๐ ล้อ พร้อมเครน ๘ คัน เครื่องสูบน้ำจำนวน ๓๕๓ ชุด เครื่องผลิตน้ำดื่มจำนวน ๘ เครื่อง และชุดประปาสนาม จำนวน ๓ ชุด เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้งในปี ๒๕๕๕

๕.กรมทรัพยากรน้ำ ได้ดำเนินโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำปีละไม่น้อยกว่า ๗๐๐ แห่ง ซึ่งในปี ๒๕๕๒ ได้ดำเนินโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำ จำนวน ๗๐๕ แห่ง ในปี ๒๕๕๓ ดำเนินโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำ จำนวน ๑,๗๖๖ แห่ง และในปี ๒๕๕๔ ได้ดำเนินโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำ จำนวน ๑,๙๔๙ แห่ง

๖.คณะอนุกรรมการติดตามและแก้ไขเรื่องน้ำ ได้จัดประชุมวันจันทร์ที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๕ เพื่อติดตามสถานการณ์ภัยแล้งของปี ๒๕๕๕ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมอุตุนิยมวิทยา การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย กรมชลประทาน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมทรัพยากรน้ำ ฯลฯ สำหรับการเตรียมความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือสถานการณ์ภัยแล้งใน ปี ๒๕๕๕ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เตรียมความพร้อมในด้านอุปกรณ์เครื่องมือเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยแล้งแล้ว ซึ่งในที่ประชุมได้มีข้อสั่งการดังนี้ การบริหารจัดการน้ำในเขื่อนหลักต้องปรับปรุงการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของฝนเป็นสำคัญ ซึ่งกรมอุตุนิยมวิทยาคาดการณ์ว่า ปริมาณน้ำฝนปีนี้จะอยู่ในเกณฑ์ปกติ ไม่มากเหมือนปีที่แล้ว สำหรับพื้นที่ในบริเวณอ่างเก็บน้ำที่มีปริมาณน้ำอยู่ในเกณฑ์น้ำน้อย การประปาส่วนภูมิภาค ต้องประสานกับกรมชลประทาน ในการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ

/ข.มาตรการ...

ข.มาตรการบรรเทาภัยแล้ง ปี ๒๕๕๔

๑.การกำหนดพื้นที่ปลูกข้าวนาปรังให้เหมาะกับปริมาณน้ำในอ่าง โดย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. ได้กำหนดแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ในปี ๒๕๕๔/๒๕๕๕ ไว้จำนวน ๑๙.๒๓ ล้านไร่ แยกเป็นข้าวนาปรัง ๑๖.๗๐ ล้านไร่ และพืชไร่-พืชผัก ๒.๕๓ ล้านไร่ และมีแผนการใช้น้ำทั้งสิ้น ๓๑,๙๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยมีผลการเพาะปลูกแล้ว ๑๘.๑๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๔ และใช้น้ำแล้ว ๒๗,๓๓๖ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๘๖

๒.การเตรียมการจัดทำฝนหลวงในพื้นที่ประสบภัยแล้ง โดยสำนักฝนหลวงและการบินเกษตร ได้เตรียมเครื่องบินสนับสนุนการปฏิบัติการฝนหลวง จำนวน ๓๑ เครื่อง แบ่งเป็นเครื่องบินของกษ. ๑๙ เครื่อง และเครื่องบินของกองทัพอากาศ ๑๒ เครื่อง

๓.การบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพ สํารวจปริมาณน้ำเก็บกักในแหล่งน้ำ ณ ช่วงสิ้นฤดูฝน และวางแผนการใช้น้ำให้ตลอดช่วงฤดูแล้ง

๔.การก่อสร้างฝายต้นน้ำ โดย กรมทรัพยากรน้ำ กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

๕.การเจาะบ่อบาดาลในพื้นที่ประสบภัยแล้ง โดย กรมทรัพยากรน้ำบาดาล และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

๖.การฟื้นฟูอนุรักษ์แหล่งน้ำธรรมชาติ ซ่อมแซม ปรับปรุงบ่อน้ำตื้น และระบบประปาหมู่บ้าน โดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

๗.บูรณาการจากหน่วยงานต่างๆ เตรียมน้ำสะอาดสำหรับแจกจ่ายในพื้นที่ประสบภัยแล้ง และร่วมสนับสนุน รถยนต์แจกจ่ายน้ำและเครื่องสูบน้ำในพื้นที่ประสบภัยแล้ง โดย การประปาภูมิภาค กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมป้องกันบรรเทาสาธารณภัย กรมชลประทาน การไฟฟ้าฝ่ายผลิต องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และกองบัญชาการกองทัพไทย

๘.การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน

- รมรงค์ให้ประชาชนตระหนักในปัญหาภัยแล้งและการประหยัดน้ำ
- ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบข้อมูลสถานการณ์น้ำในพื้นที่
- ประสานงานด้านข้อมูลปัญหาภัยแล้งจากพื้นที่
- ประชาสัมพันธ์การนำน้ำที่ใช้แล้วมาบำบัดเพื่อกลับมาใช้ประโยชน์
- ประชาสัมพันธ์ให้ปลูกพืชเศรษฐกิจที่ใช้น้ำน้อย
- ร่วมกันกำจัดวัชพืชเพื่อลดการระเหยของน้ำ
- ร่วมกันลดการก่อให้เกิดมลพิษในน้ำ
- อบรมและเตรียมความพร้อมให้กับผู้ประกอบการอาชีพเลี้ยงปลา
- ติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลัก และลำน้ำสาขา
- แจ้งเตือนภัยคุณภาพน้ำ